

Бекітемін

«Төңкеріс ауылының жалпы орта

білім беретін мектебі»КММ

мектеп директоры: Шакиров А.Т.

2024ж

«Төңкеріс ауылының жалпы орта білім беретін мектебі»КММ

2023-2024 оқу жылының психологиялық қызметтің жылдық жұмысы туралы талдау есептері.

2023-2024 оқу жылындағы жоспарға сәйкес психодиагностика, психологиялық түзету, дамыту, психологиялық ағарту, кеңес 1-11 жалпы сынып аралығында, оқушыларға, педагогтар мен ата-аналарға атқарылатын жұмыстың бағыттары бойынша психологиялық жұмыстар атқарылды.

Психологиялық қызметтің мақсаты: білім алушыларды табысты оқыту, дамыту, әлеуметтендіру және кәсіби білім беру траекториясын саналы таңдауды қалыптастыру үшін психологиялық-педагогикалық және әлеуметтік жағдайлар жасауға бағытталған.

Психологиялық қызметтің міндеттері:

- 1) Оқыту процесінде білім алушылар мен тәрбиеленушілердің даму жағдайын психологиялық-педагогикалық талдау, негізгі проблемалар мен олардың туындау себептерін анықтау, оларды шешу құралдарын айқындау, сондай-ақ ұжымның педагогикалық қызметі үшін қауіпсіз орта құру;
- 2) оқу процесінде баланың психологиялық-педагогикалық мәртебесін және оның психологиялық даму динамикасын мониторингтеу; білім алушылар мен тәрбиеленушілердің оқу қызметін дараландыруға жәрдемдесу;
- 3) білім алушылардың жеке ерекшеліктері мен ерекше қажеттіліктерін ескере отырып, оқыту нәтижелеріне қойылатын мемлекеттік жалпыға міндетті білім беру стандартының талаптарын орындауға жәрдемдесу болып табылады;
- 4) әлеуметтік қауіпсіздік, психологиялық денсаулық проблемаларын еңсеруге және деструктивті мінез-құлық нысандарының алдын алуға, білім алушылар мен тәрбиеленушілерді бейімдеу, оқыту және тәрбиелеу қиындықтарына бағытталған жеке дамыту және түзету-дамыту бағдарламаларын әзірлеу және енгізу;
- 5) жаңа әлеуметтік тәжірибені саналы және белсенді түрде беру арқылы білім алушылар мен тәрбиеленушілердің бойында өзін-өзі дамытуға және өзін-өзі

жетілдіруге әмбебап оқу дағдыларын қалыптастыру мен қабілеттерін дамытуға жәрдемдесу болып табылады;

6) білім беру процесіне қатысушыларға, олардың жеке құқықтарына қысым жасамай, өзара көмек, эмпатия, жауапкершілік, өзіне сенімділік, шешім қабылдау қабілеті, белсенді әлеуметтік өзара іс-қимыл қағидаттарын тәрбиелеу мен қалыптастыруға жәрдемдесу болып табылады;

7) Білім беру ұйымының психологиялық-педагогикалық, әлеуметтік қолдау саласындағы ғылыми және практикаға бағдарланған жетістіктерін тарату және практикаға енгізу болып табылады;

8) білім алушылар мен тәрбиеленушілердің жеке мүмкіндіктері мен ерекше қажеттіліктерін ескере отырып, оларды әлеуметтендірудің тиімді жағдайларын жасау үшін білім беру процесіне қатысушыларға психологиялық-педагогикалық сүйемелдеу көрсететін педагогтер мен мамандардың пәнаралық, командалық өзара іс-қимылын қамтамасыз ету;

9) білім беру ұйымының алқалы органдарымен және білім беру, денсаулық сақтау, халықты әлеуметтік қорғау, Ішкі істер мүдделі органдарымен өзара іс-қимыл жасау болып табылады.

Жоғарыдағы мақсаттарды орындау барысында жоспар бойынша жүргізілген жұмыстар:

Психологиялық қызмет жұмысын жүргізу үшін 1-11 сынып оқушыларының ата-аналарынан Қазақстан Республикасы Білім министрінің м. а. 2022 жылғы "25" тамыздағы № 377 бұйрығы негізінде жасалған рұқсатнама қағазы алынды.

Психологиялық диагностика бағыты бойынша қыркүйек айының 1-2 аптасында сабақтарға кіріп, оқушыларға бақылау жүргізілді. 1,5 сынып оқушыларынан психологиялық бейімделу деңгейін анықтау мақсатында диагностика жұмыстары жасалды. Атап айтсақ 1 сынып оқушыларының мектепке бейімделуі деңгейі жайында ата-аналар жиналысы өткізілді.

Тақырыбы: Ата-аналардың бала тәрбиесінде сенімділік білдіруі, қолдау көрсетуі.

Мақсаты: ата-ананың бала тәрбиесіндегі қарым-қатынасы (сенімділік білдіруі, қолдауы, үміт артуы) туралы түсініктер беру арқылы ата-аналардың білімін көтеруге көмектесу.

Міндеттері:

- Шағын дәріс арқылы ата-аналарға бала тәрбиесіне қатысты ақпараттар беру;
- Ситуациядан шығу арқылы бала тәрбиесінде кездесетін қиыншылықтардың алдын алу;

- Ата-аналардың баламен қарым-қатынасында, баланың үмітіне балта шабатын сөздерден аулақ болуға кеңес беру.

“Бала тәрбиесінде ата-ана тарапынан қандай қасиеттер керек?” жөнінде кеңес берілді.

Әрине, әр ата-ана баласына деген сезімін түрліше жеткізеді. Қандай жағдай болмасын, баланың өзіне деген сенімін тудырып, қолдап отыру керек. Бала бір істен қателескен жағдайда оған шыдамдылық көрсету керек екенін слайд арқылы түсіндірме жұмысы жүргізілді.

Қыркүйек айында «Төңкеріс ауылының жалпы орта білім беретін мектебі» КММ ата-аналар жиналысы болып өтті.

Күн тәртібінде

1. «Баланың бас ұстазы ата- ана» тақырыбында ата-аналар жиналысында тренинг.
2. «Білім алушыны жеке психологиялық-педагогикалық сүйемелдеуді жүргізуге ата-аналардың келісімі» туралы ата-аналарды ақпараттандыру.

Білім беру ұйымында психологиялық қызметтің жұмыс жоспары бойынша «Орта білім беру ұйымдарындағы психологиялық қызметтің жұмыс істеу қағидаларын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Оқу - ағарту министрлігінің 25.08.2022 жылғы № 377 бұйрығы негізінде (ҚР Әділет министрлігінде тіркелген күні 26.08.2022ж) және № 8611 «Орта білім беру ұйымдарындағы психологиялық қызметтің жұмыс істеу тәртібіне әдістемелік ұсынымдардың» 8-тармағына білім алушылармен психологиялық диагностика, жеке кеңес жүргізу және тренингтер (топтық, жеке) ата-аналарының немесе өзге де заңды өкілдерінің жазбаша келісімінің негізінде жүзеге асырылады.

Психологиялық қызметтің жұмысы - білім беру қызметіндегі қиындықтарды анықтауға және диагностикалауға, консультация беруге, білім беру ортасы жағдайында психологиялық - педагогикалық сүйемелдеу мен қолдау көрсетуге бағытталған.

1. Бастауыш білім беру деңгейінде - әрбір білім алушының бейімделуі және шығармашылық қабілеттерін қалыптастыру кезінде танымдық және оқу уәждемесін, дербестігін және өзін-өзі реттеуді дамытуда қолдау көрсету;
2. Негізгі орта білім беру деңгейінде - оқытудың жаңа жағдаларына бейімделу, білім алушылардың танымдық және оқу іс-әрекетін дамыту, өзін-өзі дамыту және өзін-өзі тану міндеттерін шешуде қолдау көрсету;

3. Жалпы орта білім беру деңгейінде - білім алушыны өзін-өзі анықтауға және бейінді бағдарлануға көмек көрсету, мақсат қою және дербес шешімдер қабылдау қабілетін дамытуға қолдау көрсету.

Білім беру ұйымында психологиялық қызметтің жұмыс бағыттары

1. Диагностикалық жұмыс бағыты
2. Консультациялық (кеңес беру) жұмыс бағыты
3. Дамытушы (түзету) жұмыс бағыты
4. Психологиялық-педагогикалық ағарту жұмыс бағыты
5. Ұйымдастыру - әдістемелік жұмыс бағыты

2023-2024 оқу жылына арналған психологиялық-педагогикалық сүйемелдеу жөніндегі жұмыс жоспары

- Мектепке бейімділігі, танымдық үрдістегі даму деңгейін, мектеп мотивациясын анықтау мақсатында бастауыш сынып оқушыларымен жұмыс;
- 5-сынып оқушыларының бейімделуі, коммуникация, мазасыздықтың алдын алу жұмыстары бойынша орта буынның оқушыларымен жұмыс;
- Кәсіптік бағдар беру, ҰБТ және мемлекеттік емтиханға дайындық, қарым-қатынас мәселесі, эмоционалдық көңіл-күйлері бойынша жоғары сынып оқушыларымен жұмыс.

Білім алушыны жеке психологиялық - педагогикалық сүйемелдеуді жүргізуге ата-аналардың келісім парағы

Оқушылардан диагностикалық жұмыстар, топтық тренингтік жұмыстар ата-ананың немесе өзге заңды өкілдердің жазбаша келісімімен жүргізілетіні жайында ата-аналарға ақпараттандыру жұмысы жүргізілді. Одан кейін психологиялық тренинг ұйымдастырылды.

Ағымдағы мәселелер бойынша ата - аналар тарапынан қарсылықтар болған жоқ.

1 сынып оқушыларынан мектепке бейімделу деңгейін және танымдық,

тұлғалық даму деңгейін анықтау мақсатында оқушыдан Керн Ирасек тесті алынды. Нәтижесінде 17 оқушыдан тест алынды.

Мектепке дайындығы жоғары оқушы 7 оқушы- 41,1%

Мектепке дайындығы орташа 5 оқушы- 29,4 %

Мектепке дайындығы орташадан төмен оқушы саны 4 оқушы- 23,5%

Мектепке дайындығы төмен оқушы саны 1 оқушы-6%

Мектепке психомоторлық дамуы бойынша жетілмеген деп бағаланады.

Қорытынды: 1 сынып бойынша 17 оқушы қатысты. 7 бала мектепке толық дайын-41,1 %, 5 оқушы орташа-29,4%, 4 оқушы – 23,5% орташадан төмен. 1 оқушы -6 % өте төмен.

Сынып жетекшісіне анықталған оқушылар туралы мағлұмат берілді.

1 сынып оқушыларымен мектеп өміріне бейімделуіне психологиялық түзету-дамыту жұмысы жүргізілді.

Тренингтің мақсаты: Бірінші күндегі оқушылардың қорқыныш деңгейлерін төмендету, жаңа ортаға бейімделуін қалыптастыру. Амандасу ,танысу ,қоштасу сөздерді орынды қолдана білуге үйрету. Өзін таныстыра білу , өзгелермен таныса білу. Отбасы мүшелерін атай отырып, үлкенді сыйлауға , құрметтеуге үйрету.

1-ші сынып оқушыларымен "Кел танысайық" тақырыбында психологиялық тренинг ұйымдастырылды.

Оқушылар өз есімдерін ерекше түрлендіріп айтып, өздерін таныстырып өтті. Тренинг барысында оқушылар бір-біріне жүректен шыққан жылы лебіздерін білдіріп тілектерін айтты.

5 сынып білім алушыларымен бейімделу деңгейін анықтау мақсатында Н.Г.Лусканов сауалнамасы арқылы зерттеу жұмыстары жүргізілді. Сауалнамаға 16 оқушы қатысты.

Интерпретация:

Оқушылардың танымдық процестері жоғары үлесі - 6 оқушы-37,5 % жоғары
Оқушылардың танымдық процестері орташа үлесі – 9 оқушы-56,3 % орташа
Оқушылардың танымдық процестері төмен үлестері- 1 оқушы- 6,2 %төмен

Мектепке дайындығы жоғары оқушы:Тұрсынбай Зулхарнай,Сайдалин Касымхан,Төлеген Інжу,Бекболатқызы Інжумаржан,Аусакова Ақмарал,Аяп Аяна.

Мектепке дайындығы орташа оқушы:Ильдебаева Рауана,Дюсенбеков Амирхан,Аяп Аягөз,Ерубасев Нурали,Сұлтан Гүлімжан,Басистый Гүлімжан,Имангалиева Айлин,Анисова Аяла,Әрсекей Назерке.

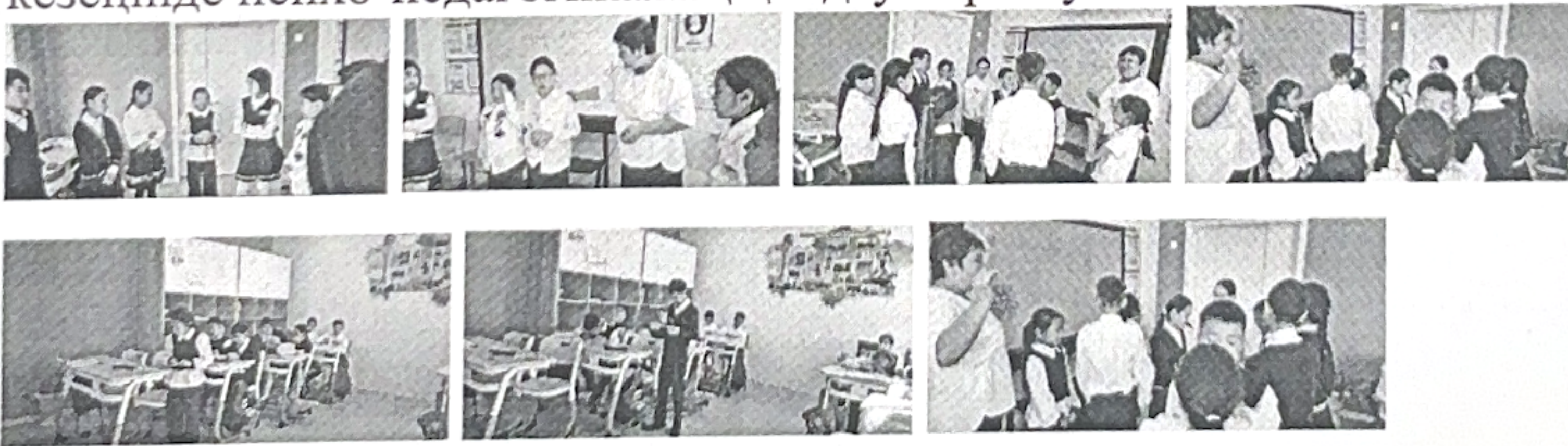
Мектепке бейімділігі төмен оқушы:СағитАюб
Нәтижесінде 1 оқушының бейімделуі төмен көрсеткіш көрсетті. Себебі бейімделуі төмен оқушының сынып ұжымымен коммуникацияның болмауы, орта буынға өту кезеңінде оқушы бастауышта бір мұғалімге үйренсе,орта буында әртүрлі пән мұғалімдері сабақ беруіне байланысты баланың үйренісе алмауы байқалды.

5 сынып оқушыларын бастауыш буыннан орта буынға өту кезіндегі бейімделуіне психологиялық тренинг өткізілді.

«Алақай, мен 5-сыныпта оқимын!»

Сабақтың мақсаты:

5-сынып оқушыларына орта буында (орта мектепте) оқу жағдайына бейімделу кезеңінде психо-педагогикалық қолдау көрсету.

Тренинг қойылған мақсатқа қол жеткізді.Оқушылар ұжымдаса жұмыс жасау дағдысын меңгерді. Әр оқушы өз пікірін ортаға бөлісе біледі. Жаттығулар барысында ұйымдаса, достаса білді.

Қазан айында мектептегі дегбірсіздік деңгейін анықтау үшін 5-11 сыныптан Филлипс сауалнамасы алынды.Оқушылардың аутодеструктивті мінез-құлқында қобалжу сезімі байқалмады.

4 сынып оқушыларына «Мен өзімді мақтай аламын»
психокорекциялық сабақ өткізілді.

Мақсаты:

Өзіне деген жағымды (позитивті) қарым-қатынасты дамыту;

Рефлексияны дамыту;

Тәлім алушылардың сенімділік сезімін көтеру.

«Мен кімін» серпімділік ойыны, «Мен өткен, осы және келер шақтамын»
жаттығуы. Өзінді өткен, осы және келер шақта қалай көресің, елестете
отырып суретін, сал жаттығулары өткізілді.

Оқушылардың көңілі күйі көтеріліп, жаттығулар барысында
ұйымдаса, достаса білді.

**Мектеп бітіруші 11 сынып оқушыларына ҰБТ-ға және мамандық
таңдауға педагогикалық-психологиялық бағытта қолдау көрсету
жайында тренинг өткізілді.**

Мақсаты: Оқушылардың ҰБТ-ге деген жағымсыз нәрселерден, қорқыныш,
қобалжу, үрей секілді түрлі сезімдерден арылуға көмектесу;

Түлектердің өздерін ұстауға, өздеріне деген сенімділіктерін артыруға және
жағымды көңіл-күй тудыруға жағдай жасау.

Оқушылар ұжымдаса жұмыс жасау дағдысын меңгерді. Әр оқушы өз пікірін ортаға бөлісе
біледі.

7-11 сынып қыздар арасында «Ерте жастағы жүктіліктің алдын алу» бойынша
мектеп медбикесімен біріге отырып түсіндірме жұмысы жүргізілді.

5 - сынып оқушыларының «Болашаққа сенемін» бейімделу ерекшеліктері атты ата - аналар жиналысы өтті.

Мақсаты: Оқушылардың бастауыш буыннан орта буынға өту кезіндегі алғашқы сезімдерін, көңіл күйлерін, сыныптың ұжымдастығын, оқушының сыныптағы орнын, пәнге, ұстазына бейімделу ерекшелігін анықтау.

Кіші жасөспірімнің сәтті бейімделуі оның интеллектік дайындығына ғана емес, сонымен қатар сыныптастарымен және мұғалімдермен қаншалықты қарым - қатынасқа түсе алатынына, мектеп ережелерін ұстана алуына, жаңа жағдайларда бағыттала алуына да байланысты. Сондықтан ата-аналарға бейімделуі жөнінде балалардың мектеп өміріндегі қиындықтар туатын жағдай болса қалай балаға оңтайлы жағдай жасау керек екендігі туралы кеңес берілді.

Аутодеструктивті мінез-құлыққа бой алдырмау үшін 6 сынып оқушыларына «Пікірталас – жанжал емес» тақырыбында психокорекциялық сабақ өткізілді.

Мақсаты: жанжал жағдайларында мінез-құлықтың сындарлы (конструктивті) амалдарын дамыту, сенімділік тәжірибесін толықтыру, құрбыларымен зорлық-

зомбылықсыз өзара сыйласымды қарым-қатынас жасауға дағдылану.

«Пікірталас – ұрыс емес» жаттығуы

Қалай ұрыспауға болатындығы туралы әңгіме қозғалды. Сонда да ұрыс болған күннің өзінде, бір-бірімен қандай сөздердің көмегімен татуласуға болатынын туралы ой пікірлерін ортаға салды.

Пікірталас пен төбелестің айырмашылығы неде?
Айтыс төбелеске айналып кетпеу үшін не істеу керек?
Төбелесуге мәжбүр ететін жағдай болып тұра ма?

Осындай сұрақтар оқушыларға қойылды.

Пікірталас мақсатына толық жетті. Оқушылар алдын алу жолдарын біледі.

4-9 сынып оқушыларымен Арайлы ауыл аймағының учаскелік полиция инспекторы Узакбаев А.А. мектебіміздің ДТІЖО Серикбаева Н.К. және мектеп психологы Рыскулова А.К. «Құқықбұзушылықтың алдын-

алу.(зорлық-зомбылық,күзгі демалыс кезіндегі қауіпсіздік,түнгі жүріс,қылмыстық жауапкершілік,электронды темекінің зияны) жайлы оқушылармен жиналыс өткізілді.

<https://www.instagram.com/p/Cy2gYXsPnA1/?igsh=aXBpZ3hvdXYwcTM3>

Қыздар гигиенасы,ерте жастағы жүктіліктің алдын алу қыз балалар арасындағы зорлық-зомбылықтың алдын алу бойынша 5-11 сынып қыз балалар арасында мектептің ДТІЖО Серикбаева Н.К.,мектеп психологы Рыскулова А.К.,ата-аналар комитетінің мүшесі Қошқарова Г.Д., мектеп медбикесі Кикимова М.Ф. мен бірлесе отырып жиналыс өткіздік.

Мақсаты:жаһандану жағдайында қазақтың дәстүрлі отбасындағы қыз балаларға тәрбие берудің ұлттық және заманауи мүмкіндіктерін түсіндіру.

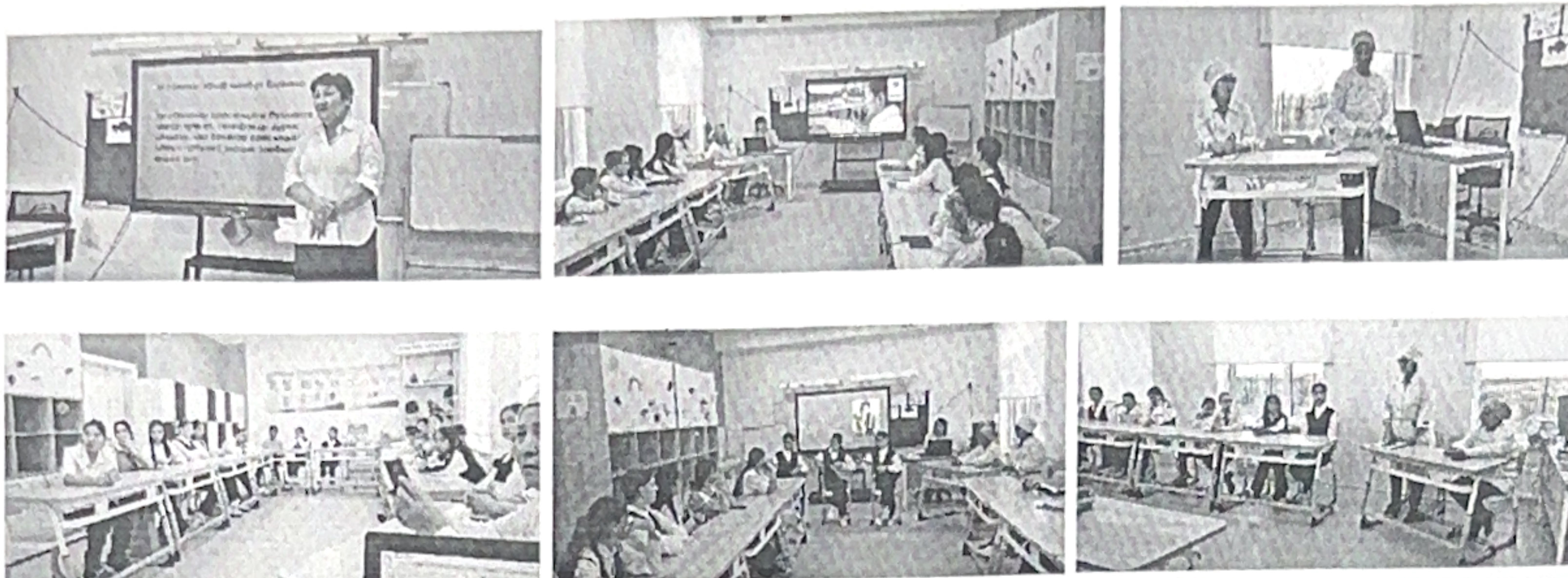
1 сұрақ ДТІЖО Серикбаева Н.К.сөз алды:біздің мақсат-қыз бала тәрбиесі арқылы әйел-аналардың бақытты отбасының кілтін ұстауы,балаларымыздың бақытты отбасында дұрыс тәлім-тәрбие алуы негізінде еліміздегі кейбір келеңсіз мәселелердің алдын алсақ деген ой.Әр мемлекеттің өз заңы мен дәстүрі болатыны сияқты,әр ұлттың да өз тарихынан жеткен мәдениеті,тағылымдық өнегесі бар екені айтылды.

2-ші сұрақ бойынша мектеп медбикесі Кикимова М.Ф.сөз алды:сөз барысында қыздар гигиенасы,ерте жүктіліктің алдын алу оқушы қыздар арасында ерте жүкті болу,қыз бала болашағына,денсаулығына зиян екендігін,ерте жүктілікте құқықбұзушылыққа жататыны туралы айтып слайд арқылы кеңінен кең түрде түсінік берілді.

3-ші сұрақ мектеп психологы Рыскулова А.К.сөз алды:қыз балалар арасындағы қарым-қатынас,зорлық-зомбылықсыз алдын алу бойынша түсіндірме жұмысы жүргізілді.Сөз барысында қыз балалардың ұялы телефондағы таныс емес сайттарға кірмеуін,телефонға ата-ана бақылауында болуы ескертілді.

4-ші сұрақ ата-аналар комитетінің мүшесі Қошқарова Г.Д.сөз алды:сөз барысында қыз баласының бойында жақсы қасиеттердің болуы,ұяң,пысық алғыр,өнерлі болуы жайлы әңгімелер айтылды.Қыз-өмірдің гүлі,барлық

адамзаттың қадірлеп, аялайтын асыл аруы десек те артық емес екенін түсіндіріп өтті.

Қыздарымыз жиналыс барысында өз ойларын қиналмай жеткізе білді.

<https://www.instagram.com/p/CzDzv27N2eg/?igsh=MW05bmpxZmR3MGVlcQ=>
=

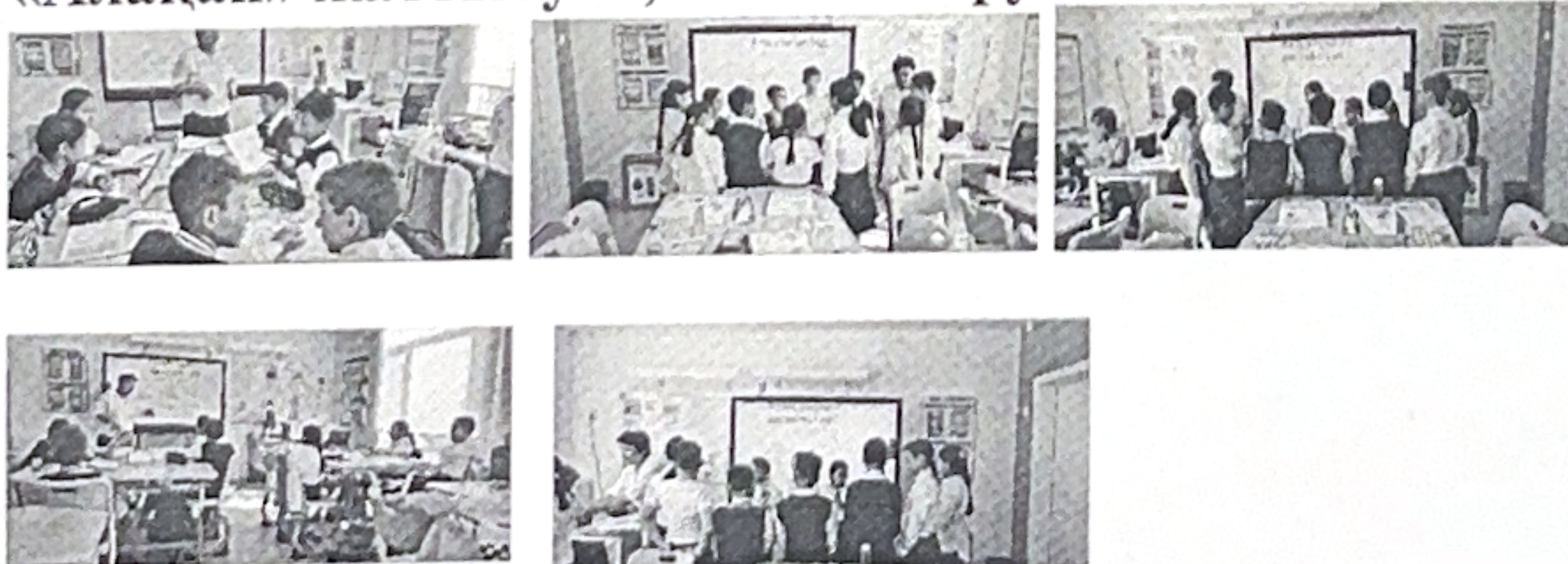
Қараша айында «Қатыгездіксіз және зорлық –зомбылықсыз балалық шақ» республикалық ақпараттық акциясын өткізу туралы жоспарлап отырғаны жайлы ақпарат келуіне байланысты, жоспар құрылып, жоспар бойынша іс-шаралар өткізілді. Буллинг сауалнама «Зорлық-зомбылықтың алдын алу» жөнінде 6-11 сынып аралығында сауалнама алынып қорытындысы шығарылды. Алынған сауалнама барысында Буллингтің құрбаны болмағаны білім алушылардың арасынан анықталмады.

"Кибербуллинг, буллингке тосқауыл қояйық!" тақырыбында 5 сынып оқушыларымен тренинг өткізілді.

Мақсаты: «Буллинг, кибербуллинг» сөзінің мағынасын ашу, таныту; Жасөспірімдер арасындағы қорлау, мазақтау, намысқа тию жағдайларын алдын алу;

Сынып ұжымын сыйластыққа, бір-біріне қолдау көрсете білуге тәрбиелеу.

«Алақан» жаттығуы, «Шатастыру» ойыны, «Біз немен ұқсаспыз» трен

Оқушылар буллинг және кибербуллинг жайлы ақпарат алып, өз ойларымен бөлісті. Қойылған сұрақтарға жауап беріп, қызығушылықпен жаттығуларды орындады.

6 сыныпқа Баяндама: «Буллинг, кибербуллингің алдын алу».

Кездесудің мақсаты: Кибербуллинг туралы ұғым.

1. Кибербуллинг деген не?
2. Қалжыңды келемежден қалай ажыратуға болады?
3. Кибербуллинг салдары қандай?
4. Кибербуллингіке тап болсам, кімге айтуы керек? Қайдан көмек алуға болады?
5. Досым осы жағдайға тап болса, қалай көмек бере аламын.
6. Әлеуметтік келемеждеуге қалай тосқауыл бола аламын?
7. Агрессор, кибуллер болсам, не істеу керек?
8. Оқушылар осы сұрақтарға жауап беріп, нақты жауап алды.

Оқушылар кибербуллинг туралы толық ақпарат алды. Агрессор, Кибербуллерден қорғануды біледі. Осы жағдайда тап болғанда көмек кімнен сұрау керектігі жайында біледі. Кибербуллер, агрессор жасаушының салдары қалай болатыны туралы мағлұмат берілді. 7-8 сынып оқушыларына «Мен зорлық-зомбылыққа қарсымын» тренинг өткізілді.

Мақсаты:

Оқушыларға зорлық зомбылық туралы мағлұмат беру, адамның ең жаман қасиеті екенін айту.

Адамның ең басты құндылығы оның бостандығы, олай болса оқушыларға адамзаттық құқықтарымен бас бостандықтарын қорғауы туралы үйрету

Зорлық – зомбылық адам ағзасына тікелей әсер ететінін түсіндіру.

Қоғам үшін ең бастысы – тәуелсіздік, адам үшін бас бостандығы және уайым қайғысыз өмір. Оның кепілі – заңдылық. Тәуелсіздік төрімізден орын алған қоғамымыздағы ең басты құндылық – адам бостандығы. Адамның және адамзаттың құқықтары мен бас бостандықтарын қамтамасыз ету және қорғау – конституциялық заңдылықтың басты талабы екенін оқушыларға түсіндірме жұмысы жүргізілді.

Дүниеде зорлық-зомбылық болмаса адам өмірі, адамзат дүниесі сұлу да әсем болатынына көз жеткізген оқушылар өз ойларымен бөлісті.

9-11 сынып оқушыларына «Буллинг. Баланың барлық қатыгездіктен қорғалуға құқығы» туралы тренинг жүргізілді.

Мақсаты: Жасөспірім кезеңіндегі кездесетін буллингтің түрлері, себептерін анықтау, қиыншылықтардың және оның алдын алу жұмысын жүргізу, буллинг туралы ақпаратты кеңейту.

Тренинг «Қар тілектері»

Баяндама «Буллинг. Баланың барлық қатыгездіктен қорғалуға құқығы» Слайд.

Оқушылар кибербуллинг туралы толық ақпарат алды. Агрессор, Кибербуллерден қорғануды біледі. Осы жағдайға тап болғанда көмек кімнен сұрау керектігі жайынды біледі. Кибербуллер, агрессор жасаушының салдары қалай болатыны туралы мағұлмат берілді.

3 сынып оқушыларымен «Қауіпті жағдайлар. Сыпайы бас тарту» тренингі жүргізілді.

Мақсаты:

Қауіптен бас тартқан жағдайдағы әлеуметтік дағдыларды дамыту;

Бақылау және өзін-өзі қадағалау сәттеріндегі дағдыларды дамыту;

Қарым-қатынастың вербальды және басқа құралдарды дамыту;

Әлеуметтік ықтимал қауіпті жағдайларды айыры білу қабілеттерін

қалыптастыру; Әлеуметтік қауіп жағдайларындағы іс-әрекет амалдары туралы

көріністерді дамыту;

Нұсқау: қатысушылар жұпқа бөлінеді де, бірінші қатысушы екіншісіне төмендегідей жағдайлармен өтініш жасағанда, екінші қатысушы ренішті, сенімді,

сыпайы түрде бас тартады, рөлдермен алмасады, соңында талдайды:

Талдау:

Сыпайы бас тарту қиынға соқты ма, басқаша түрлері қалай әсер етті?

Өтінішпен сұраған уақытта сізде қандай сезімдер пайда болды?

Өтінішіңізді орындаудан бас тартқан кезде қандай сезімде болдың?

Бас тартқан уақытта біреудің сезіміне нұқсан келтіріп, көңілін қалдырамыз-ау деген ой болды ма?

Оқушылар қауіпті және сыпайы бас тарту жайлы ақпарат алды. Өз ойларымен бөлісті. Қойылған сұрақтарға жауап беріп, өздерін еркін ұстап жауап берді. Кеңестер берілді.

1 сынып оқушыларына «Алақай! Мен оқушымын» тренинг өткізілді.

Мақсаты: Қолайлы эмоциялық атмосфера құру. Балалардың оқушы мәртебесін ұғыну.

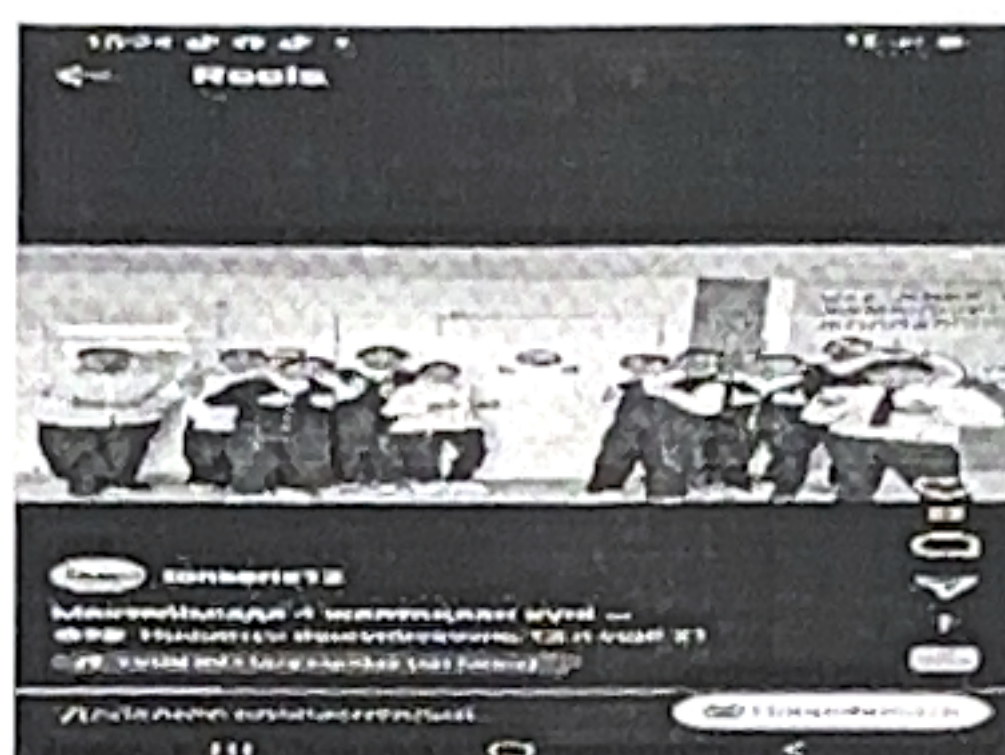
Жаттығу "Менің атым... Мен өзімді сүйемін, себебі..." : "Көңіл-күй неге ұқсайды?"

Оқушылар өз есімдерін ерекше түрлендіріп айтып, өздерін таныстырып өтті. Оқушылардың көңіл-күйлері көтеріліп, оқушылар бір – бірін жақын тани білді. Әр оқушыға тән жеке қасиеттерін толықтыра білді.

Мектебімізде 2023 жылдың 4 желтоқсан күні «Психология-ғажайыптар әлемі» апталығы өтті.

Мақсаты: Оқушылардың психологиялық мәдениетін қалыптастыруға жағдай жасау, оқушылардың психологиялық денсаулығын сақтауға және нығайтуға ықпал ету. Мұғалімдерге, оқушыларға сәттілік тілеп, жақсы көңіл-күйде жүруге ұсыныс беріледі. Үзіліс уақытында оқушылардың эмоционалды көңіл-күйін орнықтыру мақсатында психологиялық жаттығулар жүргізілді.

<https://www.instagram.com/reel/C0gM2YBtabb/?igsh=MXZsaGwwNTNpNGp1aw==>

Кәсіби даму мектебі «Эмоционалды қауіпсіздік атмосферасын құру» жөнінде «Біз бәріміз ерекшеміз» жаттығуы мұғалімдермен тренинг жүргізіліді.

Мақсаты: Қатысушыларды бірлесе жұмыс істеуге баулу, атмосфераны құру

эмоционалдық қауіпсіздік.

Материалдар: үстелдер мен орындықтар, блокнот қағаздары мен қаламдар — қатысушылар санына сәйкес.

Көптеген күйзелістер біздің өзін-өзі ұйымдастыру және өзін-өзі реттеу қабілетіне байланысты. Сіз кез келген жағдайда стресстен аулақ болуға тырыспауыңыз немесе одан қорықпауыңыз керек. Стрессті басқару, оның пайдалы функцияларын пайдалану және жағымсыз нәрселерді жою қажет. Сондықтан әрбір адам күйзеліске ұшырайтын оның деструктивті салдарынан өзін қорғаудың жеке әдістерін дамыту үшін өзінің сезімталдық шегін білуі керек.

"Психология-ғажайыптар әлемі" апталығының жабылу кезеңінде оқушыларға түрлі-түсті бояуларды қолдана отырып, алақанмен сурет салу арқылы көңіл-күйлерін білдірді.

Мұғалімдер арасында эмоционалды күйзелудің алдын алу бойынша тренинг өткізіліп қорытындыланды.

Желтоқсан айында Түзету дамыту жұмысы бойынша 5 сынып оқушыларымен «Менің мектептегі сезімім» тренингі өткізілді.

Мақсаты: Сыныптағы өзара достық қарым-қатынасты, көңіл-күйді дамыту. «Сәлемдесу» ойыны, «Сантики, Фантики, Лимпопо», «Көңіл-күй неге ұқсас».

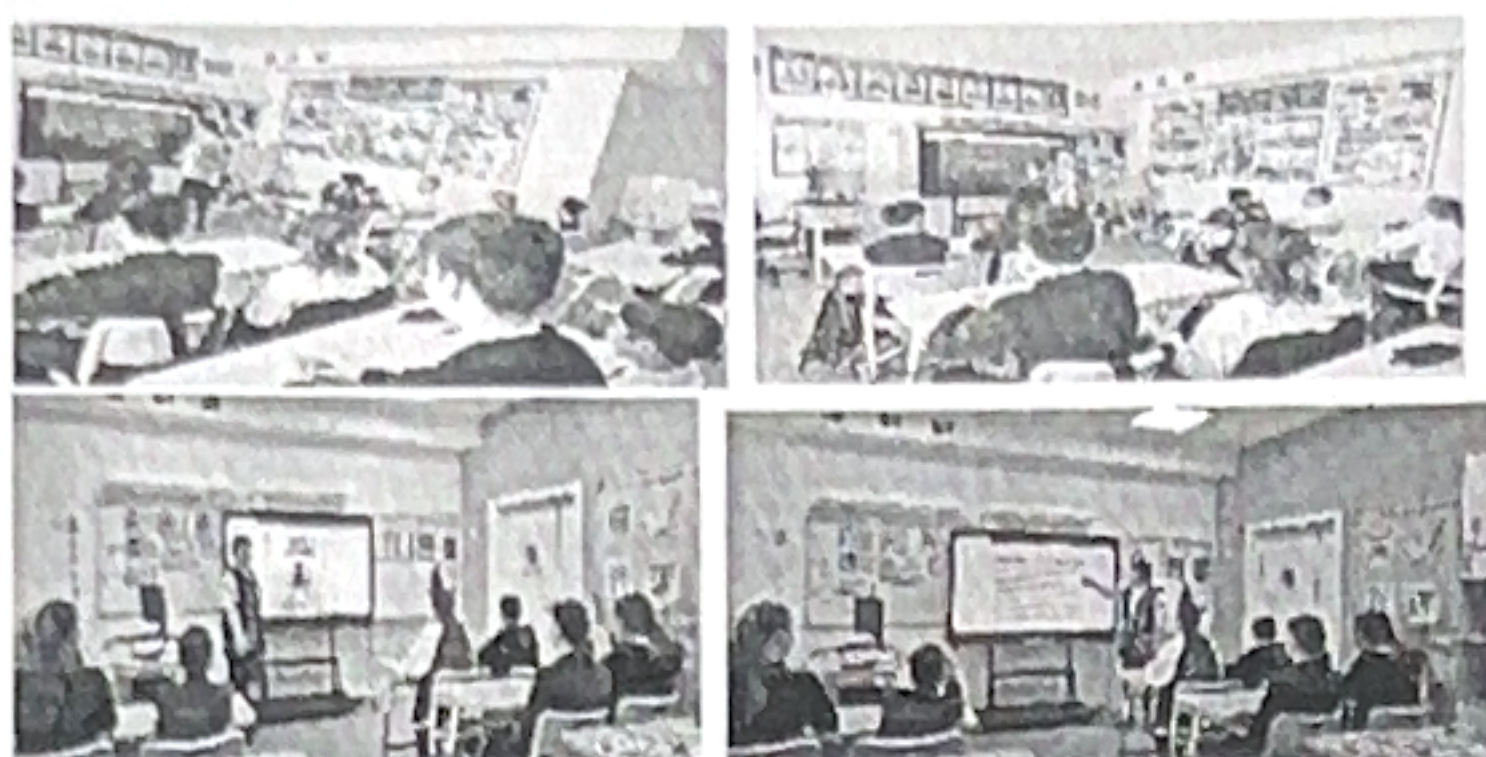
Оқушылар бір — бірін жақын тани білді. Амандасудың әр-түрлі қимылмен амандасып көңіл-күйлері көтерілді. Тренинг соңында оқушылар өз көңіл күйлерін табиғатпен байланыстыра отырып, бір-біріне көңіл күй сыйлады.

8-9-сынып оқушыларына «Күйзелістен қалай құтылуға болады?» тренингі өткізілді.

Мақсаты: Оқушыларды күйзеліске қарсы тұра алуға дағдыландыру
Күйзелістен арылу жолдары:

Не нәрсе болса да қарапайым көзбен, байсалдылықпен қарау! Бар жан-тәніңмен күл және сенің осы өмірге келгеніңе, сенің бар екендігіңе, кім болғаныңа, өміріңде бар нәрсеге, жарық дүниенің бар екендігіне ризашылығыңды білдір.

«Күлімдеу» жаттығуы, «Мұңымды тарқатамын» жаттығулар орындалды.

Оқушылар күйзелістен қалай арылуға болатыны жайлы ақпарат алып, өз ойларымен бөлісті. Қойылған сұрақтарға жауап беріп, қызығушылықпен жаттығуларды орындады.

Кәсіптік бағдар бойынша мектеп бітірушілерге арналған 11 сынып оқушыларына «Кәсіптік бағдар: КІМ БОЛҒЫМ КЕЛЕДІ?» тренингі өткізілді.

Мақсаты: Мақсаты: мамандық таңдауда жауапкершілікті қалыптастыру, өз - өзін тану аймағын кеңейту, кез - келген кедергіден шыға білу мақсатында жүргізіледі.

«Қазір мен мамандықтарды атап шығамын (тақтадағы тізімнен), ал сендердің әрқайсың бірнеше секунд ішінде өз сыныптастарыңа қарап шығып ол мамандық көбірек кімге сәйкес келетінін анықтауларың керек. Содан соң мен алақан соққан кезде барлығы бір мезгілде таңдалған адамды (аталған мамандыққа көбірек сәйкес келетін) қолмен көрсету керек. Барлығы сыныптасын қолмен нұсқаған күйінде қатып қалуы керек, ал мұғалім әр адамға шамамен қанша адам нұсқап тұрғанын, яғни бұл мамандыққа кімнің бейнесі көбірек сәйкес келетінін анықтайды.

Біз ойынымыздан соң қандай да бір нақты мамандыққа кім көбірек, кім азырақ сәйкес келетінін түсінеміз. Жақын арада сіздер 11 сыныпты бітіресіздер және сіздер өздеріңіздің әрі қарайғы жолдарыңды таңдау керек боласыздар:

Біреулеріңіз ол таңдауды саналы және өз бетінше жасайды. Ал біреулер әлі де өзіне не қажет екенін білмейді.

Оқушылар қандай жаңа нәрсе білгендерін, бойларын қандай сезім мен эмоция билегенін. Білім алушылар мұның не жайлы және не үшін қажет екендігі, қандай жағдайда керек болатындығы жайында өзіндік қорытынды жасады.

Түзету дамыту жұмысы бойынша 10 сынып оқушыларына «Ашу-ызаны білгенде не істеу керек?» тренингі өткізілді.

Мақсаты:

Тәлім алушылардың ашу-ызаға толы сезімдерін қауіпсіз күйде айтуға үйрету;

Рефлексивті механизмді белсендіру;

Бүгін біз, өзіңізге және айналадағыларымызға зиянкестік жасамай ғана ашу-ызаны қалай игеруге болатындығы туралы талдау жасаймыз.

«Көрме» жаттығуы, «Бәтеңкедегі тас» ойыны, «Мазақтау» ойыны, «Сілкін!» сергіту ойыны арқылы тренинг өткізілді.

Оқушылар ашу-ызаны қалай жеңуге болатыны жайлы ақпарат алып өз ойларымен бөлісті.

Бастауыш сынып оқушыларының танымдық процестерін анықтау үшін 2,3,4 сынып оқушыларынан тест алынды.

Қаңтар айында 6 сынып оқушыларымен «Реніштен арылу» тренингі өткізілді.

Мақсаты:

өз-өзін ұстай білуге үйрету;

басқаларға қиындық туындаған уақытта көмек көрсету мен өзгенің қайғысына, қуанышына ортақтаса алуға үйрету.

«Реніштер қобдишасы» жаттығуы

5 сынып оқушыларына

Тақырып: «Мен өзімді мақтай аламын»

Мақсаты:

Өзіне деген жағымды (позитивті) қарым-қатынасты дамыту; Рефлексияны дамыту;

Тәлім алушылардың сенімділік сезімін көтеру.

8 сынып сынып

Тақырып: «Ой, сезім, мінез-құлық»

Мақсаты:

- Жағымды көңіл күй өрісін дамыту, қатысушыларды сезімдерін айта алуға және анықтауға дағдылануды үйрету;
- «ой», «сезім», «мінез-құлық» түсініктемелерінің жіктелуі (дифференциялануы);
- Топтың ынтымақтастығын арттыру;

«Дос доспен!» сергіту ойыны, «Сүйсіну және ренжу» ойыны

11 сынып оқушыларына «Емтихан кезіндегі стресстен қалай арыламыз?»

ҰБТге қатысушылармен топтық психологиялық тренинг - сабақ.

Мақсаты: Емтиханға қатысу кезеңінде мінез-құлық стратегиясы мен тактикасын даярлау..Психоэмоционалдық қобалжудан босату.

Тақырыбы: Іштей емтиханға дайындалу.

1.Амандасу.

-Бүгінгі тренингтің мақсаты: ҰБТ кезеңінде өз-өздерін бақылау ,өздеріне,өз күштеріне сенімділіктерін дамыту.

2..Топтың ережесі

Мақсаты: Тренинг бойы топтың мінез-құлық ережесі мен біркелкі жұмыс кеңістігін құрастыру.

Нұсқау. Сендер әрқайсысың хан және ханшайыммын деп ойлаңдар,ал осы бөлме сендердің хандықтарың. Бүгін осы тренингте әрқайсысымыз өз-өзімізді жақсы сезіну үшін бәрімізге арналған ереже қабылдаймыз.Ережені мен айтамын,ережені қабылдасақ қол соғамыз,ал қарсы болсақ аяқты соғу керек.

Менен кейін қайтала.,

Сұрақтар:

-Көңіл-күйлерің қалай?

-Кімге өз қимылы қайта оралды?

Оқушылардың көңілдері көтеріліп бір – біріне деген қарым-қатынасы өзіне сенімділігі жақсы екені байқалды. Кімге қалай сөйлеу керектігін біледі. ҰБТ кезінде өздерін қалай ұстау керектігін, қағидаларды сақтап бір - біріне мейірімді, кішіпейіл бола білетініне сенімдімін. Үлкен табыстарға биіктерден көрінеді деген сенімдемін.

9-11 сынып оқушыларынан ДИФФЕРЕНЦИАЛДЫ-ДИАГНОСТИКАЛЫҚ Климовтың сауалнамасы жүргізілді.

Әдістеме Е.А.Климовтің кәсіп түрлерінің классификациясына сәйкес әртүрлі мамандық түрлерін тандауға арналған сауалнама өткізілді.

Р-әріпі-реалистик типті. И-интеллектуалдық типті, С-әлеуметтік типті, К-конвенциялық типті және А-артистік типті білдіреді.

Алиев Рамиль-реалистік тип

Смаилова Малика-әлеуметтік тип

Вегнер Евгения-тапқыр тип

Зайнулина Аружан-конвенциялық тип

Анисов Нурислам-реалистік тип

Майлыбай Іңкәр-конвенциялық тип

Акшалов Бауыржан-интеллектуалдық тип

Түйметай Еркеназ-әлеуметтік тип

Ерубаета Томирис-әлеуметтік тип

Анаев Алан-интеллектуалдық тип

Шамшиев Алмат-реалистік тип

11 сынып

Байсалбай Данияр-реалистік тип

Жақсылық Нұрым-әлеуметтік тип

Көшербай Батыр-тапқыр тип

Арсекеев Ернар-конвенциялық тип

Оқушыларға қандай мамандықтарға баруға болатыны туралы ақпарат берілді.

Ақпан айында 9 сынып оқушыларына тренинг өткізілді. **Тақырыбы: «Менің құқықтарым»**

Мақсаты:

- балалардың құқық туралы түсінігін қалыптастыру;
- топ жұмысын балалардың өздерінің қорытындылауы.

Қаралатын құқықтар:

Өмір сүру құқығы.

Зорлық-зомбылықтың кез келген түрінен қорғану құқығы.

Оқу құқығы.

Баланың өзі сенім артатын ересек адамнан, дәрігерден, полицейден, ұстаздан көмек сұрау құқығы.

Төңірегіндегілердің сый-құрметіне бөлену құқығы.

«Жоқ» деген сөзді айту құқығы.

Басқа балалардың, басқа адамдардың да дәл осындай құқықтары.

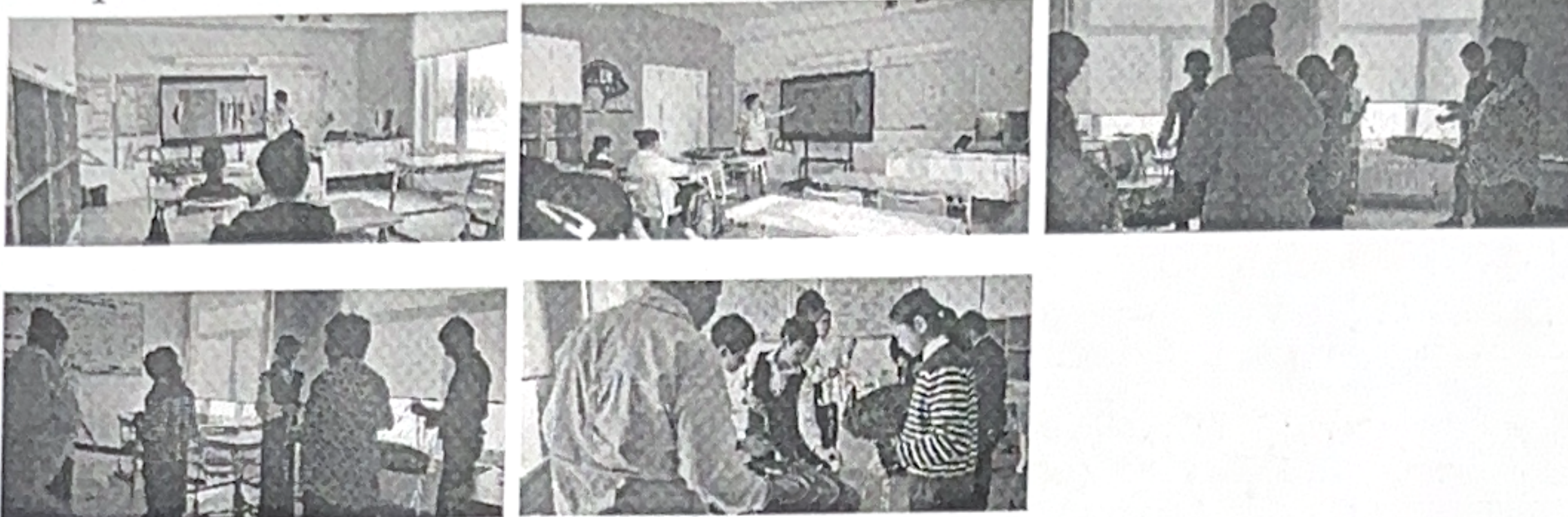

Оқушылар кімге қалай сөйлеу керектігін біледі. Өздерін қалай ұстау керектігін, қағидаларды сақтап бір - біріне мейірімді, кішіпейіл бола білетініне сенімдімін.

7 сынып оқушыларына **«Өтініш және менің оған деген қарым-қатынасым»** тақырыбында тренинг өткізілді.

Мақсаты:

- өтініш жасалған жағдайда қатысушылардың әлеуметтік дағдыларын дамыту;
- бақылау және өзін-өзі бақылау дағдыларын қалыптастыру;
- вербальды және нақты қарым-қатынас жасауды дамыту;

Тренинг қойылған мақсатқа қол жеткізді. Көңіл күйлері көтеріліп бір-бірлерімен достық қарым-қатынаста екендері байқалды.

27 ақпан күні мектебімізде аудандық семинар өтті. Аудандық семинарға біздің мектептің мұғалімдері бинаралы сабақтар өткізді. Семинарға келген мұғалімдердің көңіл-күйлерін көтеру үшін әртүрлі жаттығулар өткізілді.

«Сағат тілі», «Атомдар мен молекулалар», «ЛАБИРИНТ» ойындары
Мақсаты: Ұжымның көңіл күйін көтеру, топ ішіндегі жағымды психологиялық ахуал қалыптастыру.

Тренинг қойылған мақсатқа қол жеткізді. Көңіл –күйлері көтеріліп семинарға келген әріптестер арасында жағымды ахуал орнады.

Наурыз айында 8-11 сынып оқушыларына

Тақырыбы: "Кибербуллинг, буллингке тосқауыл қояйық"

Мақсаты: "Буллинг, кибербуллинг" сөзінің мағынасын ашу, таныту;

Жасөспірімдер арасындағы қорлау,мазақтау,намысқа тию жағдайларын алдын алу;
Сынып ұжымын сыйластыққа,бір-біріне қолдау көрсете білуге тәрбиелеу.
Сонымен қатар "Буллинг және кибербуллингтің алдын-алу" тақырыбында түсіндірме жұмыстары жүргізілді. Мектебімізде зорлық-зомбылықтың алдын-алуда буллинг мәселесімен талаптарға сай жұмыстар жүргізілуде.

Білім алушылар өздерін толғандырып жүрген сұрақтарға жауап алды. 8-11 сыныптар арасында түсіндірме жұмысы жүргізілді. Әр оқушы өз пікірін ортаға бөлісе білді.

<https://www.instagram.com/p/C5ke4yPtbGB/?igsh=MTN4ZGdiZXZtajU3eQ==>

Сәуір айында 10 сынып оқушыларына « Қиын жағдайлардан не үйренеміз?»тренинг өткізілді.

Мақсаты:

- қатысушылардың қиын жағдайлардың әсерін саралау мүмкіндіктері.

тренинг қойылған мақсатқа қол жеткізді. Оқушылар тренингтің соңында алған әсерлерімен бөлісті.

Сәуір айының 16-да 1 сынып оқушыларына «Мектептегі көңіл-күй» тақырыбында психологиялық тренинг жүргізілді.

Мақсаты: 1 сынып оқушыларының бейімделуіне қолдау көрсету. Бір-бірін құрметтеуге, сыйлауға, ойын арқылы жақсы қасиеттерді бойына сіңіртіп, жаман қасиеттерден арылуға көмектесу.

«Амандасу», «Бір-біріне жақсы қасиеттерін айту», «Сиқырлы доп» жаттығуы, «Менің көңіл-күйім» жаттығулары өткізілді.

Оқушылардың көңіл-күйлері көтеріліп, тренингке белсенді қатысты.

5 сынып оқушыларына тақырыбы: «Реніштен арылу» тренингі өткізілді.

Мақсаты:

өз-өзін ұстай білуге үйрету;

басқаларға қиындық туындаған уақытта көмек көрсету мен өзгенің қайғысына, қуанышына ортақтаса алуға үйрету.

Сынып ішіндегі қарым-қатынас қалай табуға болатындығы туралы ұсынымдар берілді.

Бүгінгі күнгі қоғамның алдында тұрған басты міндеттердің бірі - балалар мен жасөспірімдер арасындағы құқық бұзушылықтың алдын-алу, кәмелетке толмағандар арасындағы қылмыстың өсуіне жол бермеу. Сәуір айының 13 күні мектепшілік жоспарға сай 5-9 сынып оқушыларымен құқықбұзушылықтың алдын алу мақсатында Арайлы ауылдық учаскелік инспекторы Узакбаев А.А., Аукиров Т.Т. қатысуымен әңгімелесу өткізілді. Оқушыларға жазғы демалыс кезіндегі қауіпсіздік, зорлық – зомбылықтың алдын алу, түнгі жүріс, қылмыстық жауапкершілік, электронды темекінің зияны, су және жол қауіпсіздігі туралы түсіндірме жүргізілді.

Ұлттық мүдде: Қазақстанның қауіпсіздігін қамтамасыз етуге дайын болу.

Ар-ұят: халқына адал қызмет ету.

Талап: салауатты өмір салтын ұстану.

<https://www.instagram.com/p/C5k7FhtNTXA/?igsh=N213aHdsN3h3NWJv>

Аутодеструктивті мінез-құлықтың алдын-алу мақсатында.

Мақсаты: оқушыларға махаббат, сүйіспеншілік ұғымдарының құндылық ретіндегі мәнін ашу;

- жасөспірімдердің өзін-өзі бағалай білуге және өз іс-әрекетін түсіне білуге жағдай тудыру;

- оқушылардың өзін-өзі анықтап, ашыла түсуін дағдыландыру.

5-10 сынып оқушыларына “Өтініш және менің оған деген қарым-қатынасым”, “Қиын жағдайлардан не үйренеміз?”, “Менің құқықтарым”, “Мен өзімді мақтай аламын”, “Реніштен арылу” тренингтер және “Филлипс” тесті, агрессиялық мінез құлықты анықтайтын Басса Дарки сауалнамалары жүргізілді.

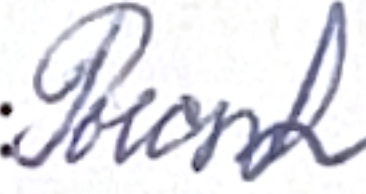
<https://www.instagram.com/p/C6In7lltSRo/?igsh=MXFnMXM3ZjVibWY2OQ==>

Қорытынды: педагог-психологтың жылдық есебі аралығындағы барлық іс-шаралары жылдық жоспарға сәйкес жүргізілді. Жүргізілген іс-шаралар әлеуметтік желісіне жарияланып салынып отырды.

Мектеп директорының тәрбие ісі жөніндегі орынбасары, әлеуметтік педагогтың байланыста болып, жұмыстар өз деңгейінде жүргізіліп отырды.

Оқушыларға, мұғалімдерге, ата- аналарға арналған постерлік, әдістемелік материалдар, жадынамалар дайындалып мектеп сайтына Instagram парақшасына салынып жатыр. 2024 жылдың жылдық жүргізілген барлық жұмыстарды талдай отырып, келесі оқу жылына мақсаттар қойылды.

1. Мектеп оқушыларын және ата-аналармен ұстаздарға психологиялық қолдау көрсету.
2. Аутодеструктивті мінез-құлықтың және Буллинг Кибербуллингтің алдын – алу.
3. Жұмыс барысында анықталған оқушылармен жеке профилактикалық жұмыс жүргізу.

Педагог- психолог: Рыскулова А.К.